

»Nora« na scéně Státního divadla v Ostravě

Norský dramatik Henrik Ibsen vyjádřil v »Nore« svůj osobitý, živelně získaný pohled na dvoji tvář kapitalistické společnosti a v přesvědčivé umělecké formě ukázal na typické jevy starého společenského řádu, na rozpory měšťácké morálky, na sešněrcovanou prohanost měšťáckého manželství a společenské konvence. Tím je Ibsenova »Nora« i dnes poučná, neboť připomíná spousta pokrokových myšlenek minulosti s dnešním životem a společenským řádem.

Ibsenova »Nora« se stala světovým kme- novým repertoárem největších a nejlepších divadel všech národů. Předností ostravské inscenace »Nory« a především režiséra Miloše Hynšta je, že jde vlastní cestou, aniž by hledal vzor v tradiční inscenaci »Nory«, spjaté se starou hereckou školou, s podtitulkem hry »Dům loutek«. »Nora« inscenací miru osti je spjata s výlučně psychologickým laděním hry, s nezbytnými ani v dnešní inscenaci nad autora, neopírat se o Ibsenův text. Režisér se nemůže zcela vyhnout psychologické kresbě. Hynšt však našel pravou miru. Jeho režie je citlivá, má hýřivou paletu nápaditosti, odstínů, umí navodit potřebnou atmosféru, spolu s herci zabydlet realistickou, působivou scénu Vladimíra Srámka, proměnit jeviště s herci a dekoracemi ve pravdivý život.

Na představení »Nory« je patrná důkladná, poctivá příprava, tvůrčí zápal a nadšení všech představitelů. Jedinou výjimku, a to velmi výraznou, tvoří Jiří Adamíra, jehož přístup k roli doktora Ranka nemá viditelně těchto předností. Rank, hrdý, trochu nad život povznesený lékař, ironický, místy i cynický, je si vědom toho, že je nevyléčitelně nemocný a že dny jeho života jsou sečteny. To je jen jedna stránka postavy, kterou Jiří Adamíra zjednodušenou kresbou v tragickém ladění jakž takž postihl. Toto tlumočení postavy nedalo mu však možnost, aby divák uvěřil, že je dobrým přítelem rodiny, že ho mají Nora i její manžel svým způsobem rádi. A především stává se nesympatickým, když dospěje k vyznání lásky Nore. Nepřesvědčí, že tak činí jen proto, že je si vědom blízké smrti, ale nabízí domněnku, že využívá okamžitého Norena stavu a dobré příležitosti. Zdá se, že Jiří Adamíra roli doktora Ranka podce- nil.

Nora byla svěřena Vlastě Vlasákové. Ne- ni možno nevidět, kolik tvůrčího úsilí vynaložila herečka, aby se dopracovala k pře- tělesnění, ztratila se v postavě Nory a žila jejím životem. O premiéře nervovém vypětí a vědomí odpovědnosti přineslo jí dočasně vypovědění smyslů (zrak, sluch, hmat), roz- drobila si roli na jednotlivé akce, v nichž dala nahlédnout do postupu své práce na konstruktivní stavbě postavy a snaze po dopracování se technického mistrovství herectví. Teprve uklidnění a uvolnění v re- prisách zakrývá konstruktivní a akademickou stavbu postavy a propletuje ji kouzlem a přirozeností, překrývá rozdrobenost scén, které již dostávají správné tempo a rytmus. Výkon Vlasty Vlasákové je pak velký, ce- listvý a je naplněn jemnými a čistými od- stíny.

Advokát Helmera dobře ztělesnil Miloš Pavlín. Svou hereckou studii postihl výraz- ně Helmerův »jelsmus«, měšťáctví a pocit vlastní dokonalosti. Podtržena je zvláště je- ho zdánlivá mravní pevnost, korektnost a egoismus.

Lubor Tokoš našel si pro ztroskotance Krogstada celou stupnici nových, neotřelých výrazových a hlasových prostředků. Je pří- značné, jak Tokošovo herectví a především hlas, dovedou zaujmout diváka, takže he- rec si jej může naladit za soustředěné po- zornosti do jemného pianissima. Tokoš dává Krogstadovi dravčí rysy, přesto však na- šel odstíny v gestu a především zase v hla- se, že je Krogstadovi možno věřit, že pod špatnou slupkou mu zůstaly záblesky lid- ských rysů, že sblížení s paní Lindovou dá jeho životu jiný, lepší směr. Předností To- košova hereckého výkonu je, že jde za slo- vo autora a obohacuje své postavy vnitřním životem, dává jim to, co je za slovy.

Zájem a soustředěnost diváků na před- stavení »Nory« je nejlepším důkazem, že jejím uvedením se dramaturgie činohry Státního divadla v Ostravě zavděčila kultur- ní veřejnosti.

VÁCLAV ŠKAPA